

Мээн чогаадыкчы ТЫВЫЖЫМ

**Терлиг-Хая
ортумак
школазының
тыва дыл болгаш
чогаал башкызы
Ондар Аяна
Ивановна**

АЖЫЛЫМНЫҢ УГЛАНЫЫШКЫНЫ-

ожуумнуң үш дажы

```
graph TD; A[ожуумнуң үш дажы] --> B[Тыва дыл]; A --> C[Тыва чон]; A --> D[Төрээн чер];
```

**Тыва
дыл**

**Төрээн
чер**

Тыва чон

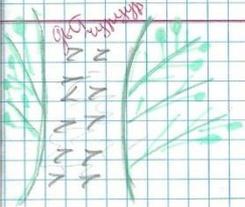
Тыва дылым

Мээң концепциям: Уругларны дыл- домаа сайзыраңгай, культуразын, чаңчылдарын эки билир кылдыр өөредири.

Кичээлдеримге дараазында арга-хевирлерни ажыглап турар мен:

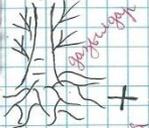
- -бойдус чуруктарын ажыглап тургаш, харылзаалыг аас-даа, бижимел-даа чугаазын сайзырадыры:
- - аас-биле бойдусту чуруп көргүзер (аас-биле домактар чогаадыр)
- - дыл-биле чуруп көргүзер (кыска чогаадыглар)
- - ребустар болгаш кроссвордтар-биле ажыл.(Онаалгага)

Р-е-б-у-с

+ка алау қосемшпкен

дәкіреп түр елен. Мәшкәп түрү.

+бл дөкә ханы

+мә қатты бермен,

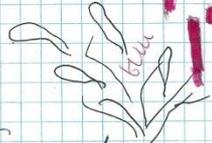

+дан Батқан -

дәмә +

+мәбл

Сар +

Хакдәр дөзүр ишкен. | |

Мәшкәп түрүм қарай асман

Кижиги төрөөн дылын эки билбес, өөрөнмес, хүндүлевес болза, ол чон чидип болур, өске улуг нацияларның чалгыынга алзып, уттундуруп болур. Ону болдурбас дээш, үлүүмнү киирип, тыва дылывысты эки өөрөдир деп сорулганы салып алган ажылдап турар мен.

Тыва чонум.

- Уругларны кээргээчел, экииргек, кижизиг аажы-чаңга чаңчыктырары-биле тыва чоннуң чаагай чаңчылдарын, ёзулалдарын кичээлдерге хөйү-биле ажыглап турар мен.
- Төрээн чонунга мөгеери болгаш бердинери тываларның янзы-бүрү ужурларында сиңниккен.
- Чонунга бараан болуп чоруур кижиге ажылгыр, биче сеткилдиг, хүндүлээчел, дузааргак болур дээрзин кичээл үезинде өөреникчилерге угаадып, билиндирип турар мен.

Төрээн черим

- Өскөн төрээн черинге ынак эвес кижиг өске черлерни сонуургавас, сеткилинге чоок албас, хундулевес. Улуг Ада-чуртту билип алырынга, аңаа ынакшыырын хензиг чери(малая Родина) эгезин салыр.
- Ада-чурттун эге бажы- кижинин төрээн чери хензиг чурту болур. Тыва чон төрээн чериниң төөгүзүн, ёзу-чаңчылдарын утпайн, өөренип, сагып чорааш, төрээн черинге төлептиг салгалды арттырар.

Мээң бодалым, күзелим:

Тывалар кажан-даа читпес,
дылывысты өөренип, чаңчылдарывысты
сагып чоруур болзувусса, өске чоннар
аразынга чоргаар чоруур бис.

Уругларның тыва дылынга, тыва чонунга,
тыва черинге ынак болуру башкылардан улуг
хамаарылгалыг болур деп бодаар мен.

Улуу-биле четтирдим.